

Handikappolitiskt program

Handikappolitiskt program

Mål

identifiera och undanröja hinder för full delaktighet inom landstingsverksamheten för människor med funktionshinder

Tillgänglighet och bemötande

Prioriterade områden under perioden 2004 till och med 2009:

- **Fysisk tillgänglighet**
befintlig och planerad inom- och utomhusmiljö
- **Psykosocial tillgänglighet**
bemötande, värderingar, attityder, kunskap om olika funktionshinder
- **Kommunikativ tillgänglighet**
tillgång till hjälpmedel, tolkar och taltjänst
- **Informativ tillgänglighet**
möjlighet att ta del av modern informationsteknik, lättläst, punktskrift, diskett och kassett

Ansvarsfördelning

- Respektive förvaltningschef ansvarar för att de handikappolitiska frågorna hanteras enligt fastställt program.

Vidare är det varje chefs uppgift

- att se till att tillräcklig kompetens finns för att hantera handikappolitiska frågor inom sin verksamhet samt
- att handikappolitiska handlingsplaner upprättas och efterlevs.

Tidplan

2004-2006:

All personal ska känna till det handikappolitiska programmet.

Respektive förvaltning/verksamhet inom landstinget inventeras utifrån prioriterade områden ovan. Inventeringen görs i samverkan med en från respektive förvaltning/verksamhet utsedd person, landstingets handikappsamordnare och representant från handikapporganisationerna.

Samtliga verksamhetsplaner ska innehålla en handlingsplan för handikappfrågor (handikappplan) som beskriver föreslagna åtgärder utifrån inventering.

fortsättn.

I planen ska finnas

- mål, tidplan, kostnadskalkyl
- ansvarig för genomförandet
- uppföljning och utvärdering

2007-2009:

Uppföljning och revidering av befintliga handikapplaner genomförs. De åtgärder som föreslagits vid inventering 2004 ska vara genomförda.

2010 och framåt:

I verksamhetsplanen för respektive förvaltning/verksamhet ska det tydligt framgå att arbetet med att förbättra delaktighet och tillgänglighet för funktionshindrade fortgår.

Handikappfrågorna ska finnas med

- i landstingetsplanen
- i verksamhetsberättelser samt
- avrapporteras förvaltningsvis till landstingsfullmäktige varje år

---

Det som är bra för funktionshindrade är bra för alla!

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

God hälsa och positiv livsmiljö	4
Landstinget ska arbeta på flera fronter	5
Bred samverkan	
Utgå från vardagsarbetet	6
Alla måste vara aktiva och ta ansvar	6
Funktionshindrade har en central roll	6
Insikt ger förståelse	7
Hög kompetens i vården	
Vård och behandling	8
Habilitering, rehabilitering och hjälpmedel	9
Stöd och service	10
Lättare att delta för funktionshindrade	
Tillgänglighet	11
Arbete/sysselsättning	11
Studier	12
Ny teknik	12
Ökad kunskap – även utanför landstinget	13
En plattform för fortsatt arbete	
Anpassade insatser med gemensamma utgångspunkter	14
Alla ska ha grundläggande kunskaper	14
Dra nytta av varandras kunskaper	14
Lagar och Förordningar	15

Landstingets handlingsprogram för handikappfrågor antogs av Landstingsfullmäktige den 5/2, 1997 § 8/97.
Revidering fastställd 2004-04-21.

Illustrationer: Primus Mortimer Pettersson, sid 1, 7, 10, 13. Bertil Nordström, sid 4.

Omslagsbild: Konstverk av Primus, "Sagostaden".

Primus Mortimer Pettersson (1895–1975) sjöman och konstnär. Från 1929 fram till sin död en målade patient vid dåvarande Frösöklinikerna. Gunnar Hellman skriver i Jämten 1975; "det är dags att erkänna att Primus först och främst var målare. Han var en försynt, chevaleresk, vänlig och hjälpsam människa. I sin konstnärliga verksamhet fick han aldrig ledning av någon annan. Ensam och isolerad skapade han en värld av skönhet, ro- och oro. Den världen han levde i var inte stor, men hans synvinkel sträckte sig långt bortom horisonten."

SAMTLIGA KONSTVERK I PROGRAMMET FINNS I PRIVAT ÄGO.

God hälsa och positiv livsmiljö

– även för funktionshindrade

I landstingets vision och värderingar sägs följande; Landstinget ska verka för en god hälsa och positiv livsmiljö för alla i Jämtlands län. Vi respekterar alla människors lika värde och allas rätt till sina åsikter och sätt att vara.

Detta gäller naturligtvis också för de människor som lever med en funktionsnedsättning av något slag. Människor med funktionshinder, såväl synliga som mindre synliga, utgör en stor grupp i samhället, och deras speciella behov av åtgärder måste lyftas fram och respekteras. Attityder och samhällsförändringar hänger samman. Förutsättningen för att förbättra attityderna till funktionshindrade är att göra samhället tillgängligt för alla, vilket får till följd att fler kan delta. Man talar om att handikappet är miljörelaterat, d v s att handikappet kan förstärkas eller minskas beroende på rådande förhållanden i omgivningen.

Som folkvalt länsövergripande organ och en av länets största arbetsgivare har landstinget ett stort ansvar för att tillförsäkra även funktionshindrade delaktighet och jämlikhet i samhället och för att våra resurser och vår välfärd fördelas så rättvist som möjligt.

Landstingsfullmäktige har därför beslutat att Handlingsprogram för handikappfrågor byter namn till Handikappolitiskt program.

Programmet ska vara vägledande för landstingets fortsatta förhållningssätt vad gäller handikappfrågor, beskriva landstingets ansvar och roll inom handikappområdet, ambitioner och mål i ett längre perspektiv och ge förslag till åtgärder och genomförande.

Landstinget ska vara ett föredöme i arbetet med att underlätta livsvillkoren för människor med olika former av funktionshinder. Genom olika insatser kan landstinget aktivt bidra till att minska klyftorna och öka förståelsen för de funktionshindrades situation.

Bild: Jämtlandskarta

Landstinget ska arbeta på flera fronter

Insatserna för funktionshindrade måste göras på flera områden och på olika sätt, först och främst inom landstingets egna verksamheter - hälso- och sjukvård, tandvård och utbildning.

Sjukvården har ett särskilt ansvar då det ofta är här som det viktiga första mötet sker. Personalen på hälsocentralerna och sjukhuset möter människor med funktionsnedsättning och man kan genom behandling, träning, råd och stöd underlätta funktionshindrades situation och förebygga alternativt minimera funktionsnedsättningar. För att nå ett bra resultat krävs inte bara ensidiga insatser från personalen, utan i lika hög grad engagemang från funktionshindrade själva och deras anhöriga.

Landstinget är också i hög grad engagerat inom flera andra områden. Genom ägarskap och styrelseposter har landstinget ett stort ansvar för utbildning, kultur, trafik, turism och näringsliv. Här kan landstinget göra betydande insatser för att öka kunskapen om situationen för funktionshindrade och bidra till att aktiviteter, arrangemang, kollektivtrafik, turist- och serviceanläggningar, arbetsplatser med mera anpassas så att delaktighet blir möjlig.

Landstingets handikappolitiska program utgår från internationella överenskommelser som dokumenterats i FN:s standardregler samt den nationella handlingsplanen för handikappolitiken. Programmet skär tvärs över organisationsgränser och verksamhetsområden. Det ger uttryck för landstingets vilja och talar om hur man vill att personalen ska möta människor med funktionsnedsättningar av tillfällig eller bestående natur. Förståelse och respekt för varandra skall vara en självklarhet.

FN:s standardregler...

...handlar om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionshinder.

...för Sveriges del är det naturligt att ha FN:s standardregler som utgångspunkt i det pågående arbetet och vi kommer att aktivt verka för att omsätta reglerna i praktisk handling”

Nationella mål för handikappolitiken

... att samhället utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet

*Lars Engqvist
Socialminister*

Bred samverkan

Insatserna för funktionshindrade är i högsta grad en länsfråga som varken följer sektorsgränser eller kommungränser. Landstinget kan göra mycket och ska ta sitt ansvar i det här arbetet, men det räcker inte enbart med landstingets insatser. Det behövs en bred samverkan och uppslutning i hela länet.

Utgå från vardagsarbetet

Landstingets roll innebär naturliga kopplingar till andra huvudmän och verksamhetsområden. Kommunerna, försäkringskassan och arbetsförmedlingen är några viktiga samarbetspartners. Inte minst mellan landstingets och kommunernas sjukvård/sociala service finns självklara samband. Arbetet kräver täta och dagliga kontakter med ansvar och yrkesroller som ibland överlappar varandra. Det är i vardagsarbetet som utgångspunkterna för tidiga och samordnade insatser ska finnas.

Alla måste vara aktiva och ta ansvar

Landstinget ska stimulera till erfarenhetsutbyte och utbildningsinsatser över ansvarsgränserna. Det betyder också att landstinget ska vara pådrivare och kunna fungera som koordinator för gemensamma projekt. Alla aktörer har självklart ansvar i det här arbetet och förväntas ta initiativ till såväl egna som gemensamma insatser för funktionshindrade. Landstingets handikappolitiska program ska ses som ett rättesnöre också för andra verksamheter som landstinget har ansvar för.

De funktionshindrade har en central roll

I hela den här processen har handikapprörelsen en central roll. Genom att landstinget bli ekonomiskt stödjer rörelsen stärks deras möjligheter att dela med sig av sina kunskaper om problem, behov och vardagssituationer. Det är genom deras erfarenheter som vi får veta vilka hänsyn som måste tas när lokaler ska planeras och inventarier ska köpas in. Och det är genom deras erfarenheter som förståelse och medvetenhet kan förmedlas till myndigheter och organisationer, till trafikföretagen, till turistanläggningarna, till företagare, till kulturfolk och till den enskilde länsinnevärdaren.

Insikt ger förståelse

Alla inom landstinget behöver vara väl orienterade om olika funktionshinder. Det handlar om bemötande, attityder och värderingar.

Genom goda kunskaper om villkoren för människor med funktionsnedsättningar kan landstinget bidra till att motverka fördomar och missuppfattningar, inte bara inom den egna verksamheten utan också vid kontakter med andra utanför landstinget.

Landstingets ledning och chefer måste gå i spetsen för arbetet. Deras inställning och handlande är vägledande för hur andra i organisationen uppträder och fungerar. Som förebild i länet kan landstinget påverka inställningen och insatserna långt utanför den egna organisationen.

Ökad medvetenhet och insikt kan man få på olika sätt. Bland annat genom information, utbildningar och utbyte av erfarenheter på arbetsplatsen. Men framför allt är det fråga om att lyssna till de funktionshindrade själva, deras organisationer och anhöriga.

Bild: Konstverk av Primus, "Handöl"

Det är hit vi strävar:

- Alla inom landstinget får ökad kunskap om hur olika funktionshinder påverkar människor
- Alla inom landstinget är medvetna om vikten av att se hela människan
- Personalen möter funktionshindrade med respekt, förståelse och inlevelse
- Människor med funktionsnedsättning får det stöd som behövs för att utveckla och behålla sitt sociala nätverk och kunna delta i samhällslivet
- Anhöriga får hjälp med det stöd och de kontakter som behövs

Hög kompetens i vården

Vård och behandling

Vårdpersonalen ska ha goda kunskaper i att upptäcka, bedöma och behandla skador eller sjukdomar på ett så tidigt stadium att orsaker till funktionsnedsättningar kan förebyggas, undanröjas eller minskas.

En person som råkar ut för en skada eller drabbas av sjukdom måste snabbt komma under sakkunnig vård. En riktig diagnos på ett tidigt stadium kan vara avgörande för behandlingsresultatet.

Landstinget arbetar hela tiden för att samtlig vårdpersonal ska ha tillräckliga kunskaper att ta hand om patienterna på ett riktigt sätt och bedöma vilka som behöver komma till specialister.

All vård och behandling utgår från den enskilde patientens behov oavsett om denne har ett funktionshinder eller inte. Att lyssna på patienter med funktionshinder och deras anhöriga och kunna se helheten är en viktig del av vården. Det är samspelet mellan personalens yrkeskunskap och de berördas egna uppfattningar och önskemål som i slutändan ger det bästa resultatet.

Vi ska komma ihåg att funktionshindrade själva kan vara ett bra stöd för varandra, och där är landstingets uppgift att verka som en förmedlande länk mellan olika individer och/eller handikapporganisationer.

Det är hit vi strävar:

- All vårdpersonal har tillräcklig kunskap för att kunna ge funktionshindrade vård på rätt nivå
- Specialistbedömning, utredning, vård och behandling ges så långt som möjligt inom länets gränser
- Åtgärder sätts in tidigt för att förebygga, minska eller undanröja orsaken till funktionshinder
- Vården planeras så att patienten med funktionshinder inte i onödan slussas mellan vårdnivåer och så att antal besök och väntetider minimeras
- Sjukvårdspersonalen känner väl till olika handikapp och vilka hinder och problem som kan uppstå i behandlingsarbetet
- Alla erbjuds en individuell behandlingsplan som utformas tillsammans med den funktionshindrade och anhöriga
- All vård och behandling utgår från en helhetssyn och med respekt och integritet för den funktionshindrades situation
- Patienten med funktionshinder är införstådd med vad som ska hända och kan känna sig trygg genom hela vårdprocessen
- Utbildning om funktionshinder och behandlingsmetoder ges regelbundet och förnyas i takt med nya forsknings- och utvecklingsresultat

Habilitering/rehabilitering och hjälpmedel

Sjukvårdens personal ska ha insikt och kunskap att kunna hjälpa funktionshindrade att uppnå och bevara största möjliga fysiska, psykiska, intellektuella och sociala självständighet.

Habilitering/rehabilitering efter en olycka/sjukdom eller på grund av ett medfött funktionshinder har stor betydelse för den framtida livssituationen. Avgörande för resultatet är att åtgärder sätts in tidigt och samordnat. Förmågan att komma tillbaka eller gå vidare och att utveckla funktioner eller sinnen ställs på hårda prov. Landstinget har ett stort ansvar att underlätta denna process.

All hjälpmedelsverksamhet är en integrerad del av hälso- och sjukvården. Tillgången till hjälpmedel av olika slag är en förutsättning för att funktionshindrade skall kunna leva på lika villkor i samhället. All personal skall vara informerad om hur hjälpmedel tillhandahålls.

Kunskaper och kännedom om människor med funktionsnedsättning måste vara stora på sjukhus och hälsocentraler, från läkare, sjuksköterskor och vårdbiträden till arbetsterapeuter och psykologer med flera. Det är inte bara den fysiska förmågan som behöver stärkas, utan i hög grad också viljan och självförtroendet. Den enskildes inställning tillsammans med en professionell hjälp från sjukvårdspersonal är nyckeln till framgång.

Det är hit vi strävar:

- Personalen har kompetens att stödja, motivera och stimulera den enskilde
- Personalen känner igen de olika faserna i ett sjukdomsförlopp och kan bedöma när och hur insatser behöver sättas in
- Alla erbjuds en individuell rehabiliteringsplan som utformas gemensamt
- Personalens arbete präglas av att varje individ har lika värde och att respektive individ ska uppnå största möjliga livskvalitet
- Personalen skall ha kunskap om hur hjälpmedel tillhandahålls för att på bästa sätt kunna hjälpa den enskilde med hjälpmedelsbehov till bra och säkra hjälpmedel
- Sammanhållna enheter för utredning och uppföljning kan upprätthålla kunskap om små och mindre kända handikappgrupper
- Habilitering/rehabilitering sker så långt det går den enskildes närmiljö, utan att göra avkall på den medicinska behandlingen
- Kunskap om och samarbete med övriga rehabiliteringsansvariga myndigheter fördjupas
- Funktionshindrade stimuleras att, i sin hemmiljö, ta kontakt med andra som kan vara ett stöd i den fortsatta rehabiliteringen
- Handikapporganisationerna används som en naturlig resurs i allt rehabiliteringsarbete
- Information är tydlig och begriplig för alla

Bild: Konstverk av Primus, "Pyramiderna"

Stöd och service

Landstinget ska kunna ge stöd och service som bidrar till att funktionshindrade blir mer oberoende och självständiga i vardagslivet. Den enskilde ska stimuleras och uppmuntras att använda sina egenskaper och resurser på bästa sätt samt att utveckla sociala nätverk som stärker möjligheterna att leva ett liv som alla andra.

Funktionshindrade har ofta regelbunden kontakt med hälso- och sjukvården för kontroller, behandlingar och för olika former av stöd och service.

Till landstingets serviceverksamhet räknas bl a tolkcentral för döva/hörselskadade, Jämtlandsbandet, som är taltidningen för synskadade samt den informationsverksamhet som bedrivs genom handikappsamordnaren.

Att stödja och hjälpa en människa som på ett genomgripande sätt får sitt liv förändrat är en viktig och ansvarsfull uppgift. Det ställer stora krav, inte bara på kunskaper, utan också på omdöme, tålamod, empati och engagemang.

Här har även länets handikapporganisationer en viktig uppgift i att förmedla information och få sina medlemmar att känna gemenskap och delaktighet.

Det är hit vi strävar:

- Funktionshindrade och anhöriga får råd och service i ett tidigt skede, så att de snarast kan leva ett fullvärdigt liv, trots förändrade förutsättningar
- Alla med funktionsnedsättning är medvetna om sina möjligheter att få råd, stöd, hjälp och service
- Tolkverksamheten för döva/gravt hörselskadade utvecklas ytterligare
- För gruppen språk-, tal- och rösthindrade ska försöksverksamhet med taltjänst påbörjas

Lättare att delta för funktionshindrade

Landstingets miljöer ska anpassas för olika former av funktionshinder. Tekniken ska medge att funktionshindrade kan ta del av information från landstinget och studera vid landstingets skolor. Möjligheterna för funktionshindrade att vistas i landstingets lokaler och få arbete eller sysselsättning inom landstinget ska underlättas.

Tillgänglighet

Landstinget ska vara ett föredöme i att anpassa miljöer och teknik så att funktionshindrade kan besöka våra inrättningar och ta del av verksamheten.

Protokoll, information och andra handlingar från landstinget ska också vara tillgängliga för funktionshindrade.

Det är hit vi strävar:

- Funktionshindrade kan få tydlig och enkel information om landstinget i kataloger, skrifter, media och via andra kanaler, som underlättar för dem att komma i kontakt med olika verksamheter
- Lokalerna är utformade så att funktionshindrade kan besöka, orientera och förflytta sig i dem samt tillgodogöra sig den information som ges där

Arbete/Sysselsättning

Landstinget bör samverka med andra berörda myndigheter och ta ett gemensamt ansvar för att möjliggöra inträde på arbetsmarknaden. Detta kan bland annat ske genom att bereda funktionshindrade arbete/sysselsättning inom den egna organisationen. För att uppnå integration för funktionshindrade bör arbete/sysselsättning ske på olika nivåer, såsom lönearbete, praktik o s v.

Landstingets personalpolitiska program har under 1996 antagits i sin helhet. Programmet bygger på tre förutsättningar; människosyn, chefskap och arbetsmiljö. Dessa förutsättningar överensstämmer väl med tankesättet i det handikappolitiska programmet.

Det är hit vi strävar:

- Arbetsplatserna är utformade så att de är tillgängliga och/eller lätt kan ställas i ordning för funktionshindrade
- Ny teknik, hjälpmedel och annan utrustning används för att anpassa arbetsplatsen efter olika slag av funktionshinder
- Lokal organisation, rutiner m m kan regleras efter den funktionshindrades situation

Studier

Alla med funktionsnedsättning ska ges möjligheter att studera på landstingets skolor. Det innebär att skolmiljöerna, från lokaler till utrustning och undervisningsmaterial, ska utformas så att personer med olika former av funktionshinder kan ta del av undervisningen.

Det är hit vi strävar:

- Skolornas lokaler är tillgängliga för funktionshindrade
- Adekvata hjälpmedel används för att skraddarsy undervisningen efter olika behov
- Studiegången kan regleras efter den funktionshindrades förutsättningar
- Med datorer, nätverk och videostudios kan utbildning bedrivas på distans oberoende av avstånd

Ny teknik

Den snabba utvecklingen inom informationsteknologin skapar oanade möjligheter.

Motsvarande utveckling ser vi också inom arbetslivet. Den nya tekniken ändrar förutsättningar på arbetsplatserna och många uppgifter kan skötas lika bra från bostaden.

Landstinget ska stödja och stimulera utvecklingen av och möjligheten för funktionshindrade att ta del av informationsteknologi och annan datateknik inom landstingsområdet.

Det är hit vi strävar:

- Landstinget ägnar särskild uppmärksamhet åt datateknikens betydelse för människor med olika funktionshinder
- Modern informationsteknik som underlättar för funktionshindrade finns tillgänglig inom alla landstingets verksamhetsområden

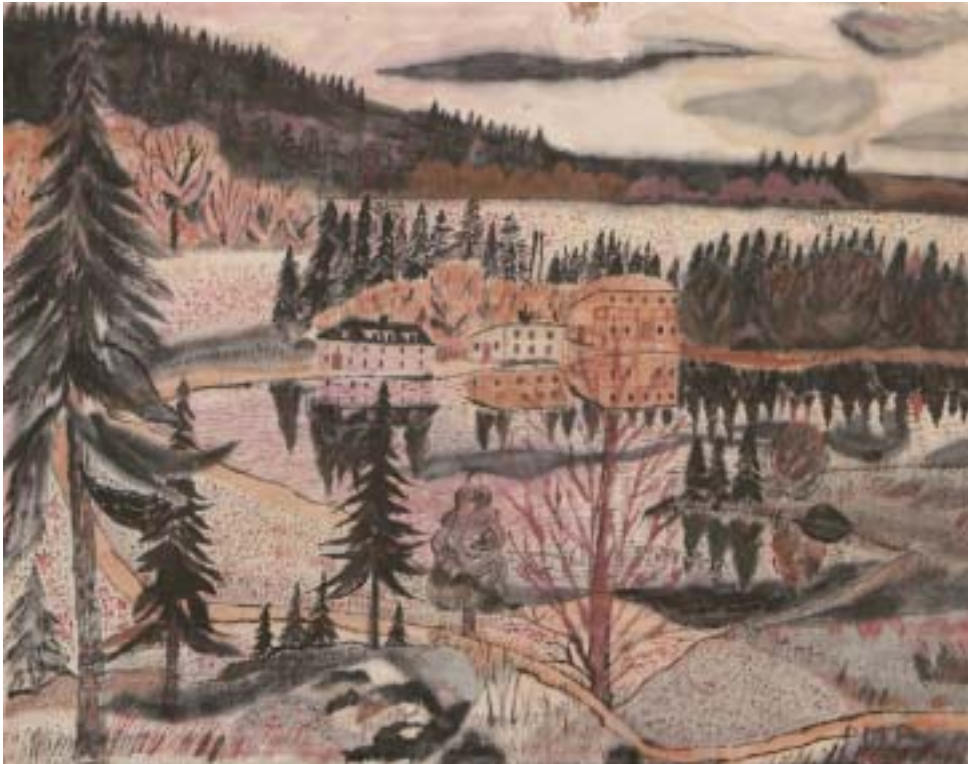

Bild: Konstverk av Primus, "från Frösö sjukhus"

Ökad kunskap – även utanför landstinget

Landstinget ska aktivt bidra till att öka medvetenheten och förståelsen för funktionshindrades villkor utanför den egna verksamheten. Genom sitt engagemang inom olika områden kan landstinget fungera som budbärare och påverka myndigheter, organisationer, företag och enskilda att i ökad utsträckning ta hänsyn till funktionshindrade och deras situation.

Landstinget har ett stort ansvar för utvecklingen i länet. Landstinget äger till exempel del i Länstrafiken som ser till att det dagligen går bussar över hela länet. Vi står också för ett betydande engagemang i ALMI företagspartner (f d Utvecklingsfonden) och är delägare i länmuseet och länsbiblioteket. Genom sitt omfattande nätverk kan landstinget sprida kunskap om människor med funktionshinder och deras villkor inom dessa områden.

Det fordras insatser på flera nivåer. Inom partigrupperna, i styrelserummen, på möten och sammankomster, i projektgrupper och arbetsgrupper och i de dagliga kontakterna med människor från organisationer, föreningar och företag. Viktiga frågor behöver väckas såväl vid spontana och oplanerade träffar som genom systematiskt och träget arbete.

Det är hit vi strävar:

- Bussar och andra kollektiva färdmedel ska kunna användas av människor med olika former av funktionshinder
- Kultur- och turistanläggningar ska kunna erbjuda sina tjänster till alla
- Myndigheter, företag och andra organisationer skapar förståelse och delaktighet för funktionshindrade inom sina verksamheter

En plattform för fortsatt arbete

Anpassade insatser med gemensamma utgångspunkter

Föreliggande program ska ses som en plattform för de fortsatta insatserna.

Vi har några utgångspunkter:

- Programmet ska förankras inom hela organisationen.
- Varje förvaltning ska medvetet arbeta med programmet.
- Handikapprörelsen ska vara delaktig i planerings- och utvecklingsarbete som rör funktionshindrade och deras situation.
- Handikappsamordnaren ska tillsammans med förvaltningarna avrapportera till landstingsfullmäktige en gång per år. Utvärderingar och delrapporter sammanställs vid behov. Ett nära samarbete med beredningarna bedöms vara av stort värde.

Alla ska ha grundläggande kunskaper

Information och utbildning är en av hörnstenarna i landstingets arbete för att öka kunskaperna och insikten om funktionshindrades villkor. Utbildningsinsatser anpassas efter respektive förvaltnings arbetsuppgifter och behov. Ambitionen är att all personal ska ha grundläggande kunskaper om funktionshindrades situation; problem och möjligheter, rättigheter och behov av åtgärder.

Dra nytta av varandras kunskaper

Samverkan och utbyte över verksamhets- och yrkesgränser är viktigt i landstingets arbete för funktionshindrade. Det kan handla om gemensamma projekt, men kan lika gärna vara naturliga kontakter i vardagsarbetet. Landstinget ska även erbjuda funktionshindrade att till verksamheten bidra med sina kunskaper. Genom att hjälpa varandra och dra nytta av varandras kunskaper och erfarenheter skapas förståelse för olika sätt att utföra ett arbete eller att åtgärda ett problem. På det viset höjs kompetensen.

Några av de lagar och förordningar som styr handikappfrågor

Hälso- och sjukvårdslagen HSL (1982:763)

Socialtjänstlag SOL (2001:453)

Lag om stöd och service LSS (1993:387)

Lag om Handikappombudsmannen (SFS 1994:749)

Lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder
(SFS 1999:132)

Lag om likabehandling av studenter i högskolan (2001:1286)

Förordning (2000:7) om statsbidrag till handikapporganisationer

Förordning (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av
handikappolitiken

FN:s Standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning
(1993)

FN:s konvention om barnets rättigheter

Nationella handlingsplanen för handikappfrågor – Från patient till medborgare
(1999–2000:79)

